

Zkušenosti s užíváním metody zplnomocnění

Asociace TRIGON, o.p.s.
Czech republic

Představení organizace Asociace TRIGON

- Asociace TRIGON vznikla 29. března 2006 jako asociace subjektů za účelem efektivní meziresortní spolupráce v oblasti výchovy, vzdělávání, sociální sféry a zdravotnictví. Poskytuje zdravotní a sociální služby, které vedou k větší samostatnosti a lepšímu sociálnímu začlenění lidí s handicapem do společnosti, pořádá kulturní akce a preventivní programy pro děti, mládež a dospělé, spolupracuje s mezinárodními organizacemi za účelem výměny zkušeností a metod práce mezi odborníky z EU, organizuje mobility pro odborné pracovníky, studenty a lidi s handicapem.
- Vyústěním celoroční spolupráce organizací ze zemí EU je organizace týdenní mezinárodní akce Evropské dny handicapu v Ostravě.

Představení organizace Asociace TRIGON

- Asociace TRIGON je členem bruselské ARFIE, EAPN ČR a Asociace NNO MSK. Rovněž spolupracuje s organizacemi z ostravského regionu a dalšími místními iniciativami a sociálními partnery na všech úrovních. Asociace TRIGON realizuje evropské projekty a projekty zaměřené na celoživotní vzdělávání, aktivaci a motivaci osob se ZP, přípravu na práci a pracovní rehabilitace a podporované zaměstnávání.
- Asociace TRIGON založila partnerskou organizaci Družstvo NAPROTI, které je provozovatelem sociálního podniku Mléčný bar NAPROTI.

Empowerment v péči o duševní zdraví

- Empowerment (dále jako zplnomocnění) je „míra, do které může uživatel služby pečující o jeho duševní zdraví rozhodovat, ovlivňovat a kontrolovat události v jeho životě“ (WHO, 2010)
- Více psychologicky je zplnomocnění subjektivní, kognitivní a motivační proces, při kterém člověk vnímá, že má dostatek schopnosti a kompetencí, aby vykonával a dokončoval ty záležitosti, které sám potřebuje

Intrapersonální ukazatele

- Dvě základní otázky:
 - a) Jaká je self-efficacy našeho klienta? = Věří v sebe?
 - b) A jaké je jeho uvědomění? = Co ovlivňuje jeho život?

Má zplnomocnění smysl?

- Zplnomocnění je jeden z důležitých faktorů v léčbě duševních poruch (Leamy, Bird, Le Boutillier, Williams & Slade, 2011)
- Zapojit pacienty do procesu léčby se vyplácí – ukazuje se, že zapojený pacient = spokojenější a „zplnomocněnější“ pacient (Tambuyzer & Van Audenhoven, 2015)
- Vytvářet a aplikovat na zplnomocnění zaměřenou komunitní péči může být pro zotavení efektivnější než zaměření na globální fungování (Lee, Lee & Lu, 2021)

Jak podporujeme zapojení pacienta v CDZ?

- Rozhodnutí o léčbě činíme spolu s pacientem
- Aktivně vytváříme příležitosti k tomu, aby se pacient zapojil
- V rozhovoru jsme si rovni = jsme partneři
- Poskytujeme informace na míru
- Názor pacienta považujeme za důležitý
- Konečná rozhodnutí o léčbě činí pacient
- Slabé i silné stránky jsou pro nás stejně důležité

Zplnomocnění jako takové v CDZ

- Vycházíme z pohledu National Empowerment Center (NEC, 2017)
- Snaha implementovat strukturovaně rozumný počet různých elementů dle NEC - kolik je dost pro zplnomocnění?
- Cílovou skupinou jsou všichni uživatelé CDZ bez rozdílu dg

Volný přístup k informacím a zdrojům

- Naprostý základ zplnomocnění
- Jak jinak chceme, aby o sobě člověk rozhodoval dobře, když mu nepodáváme všechny informace?
- Nezatajujeme pro „dobro“ klienta

Možnost činit rozhodnutí

- Neposkytujeme pouze omezený výčet možností – „udělejte to nebo ono“
- Chceme totiž, aby dělal důležitá rozhodnutí o vlastním životě = nepodporujeme závislost

Prostor věci vidět jinak

- Součástí procesu zplnomocnění je i tvorba prostoru pro to, aby si člověk „bral vlastní životní příběh zpět“ = uvědomování si vlastních kompetencí i nedostatků
- U nás v CDZ především v rámci skupinové psychoterapie, taktéž ale v jiných skupinových aktivitách nestrukturovaně

Práce s agresí

- Agresivní pacient = špatný pacient = restrikce vyjádření agrese a strach
- V CDZ edukujeme v rámci psychoterapií o tom, jak pracovat s agresí bezpečně, jak vyjádřit s agresí spojené emoce, jaká je hranice/limit

Asertivita

- Nechceme, aby se asertivita rovnala manipulaci
- Dle potřeb klientů je možné podstoupit trénink asertivity formou sezení s psychologickými prvky

Být součástí skupiny

Facilitace změny v komunitě

Naděje

- Jedna ze základních ingrediencí zplnomocnění → kde je beznaděj, není moc
- Pozor na slova jako chronické, neléčitelné nebo neřešitelné

ASOCIACE TRIGON

Změna vnímání našich schopností druhými lidmi

edh

20
24

OSTRAVA

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SospED

ASSOCIAÇÃO
CHECK-IN
COOPERAÇÃO E DESENVOLVIMENTO

*il grande
carro*

Příklad dobré praxe – případová studie

- Před nástupem do CDZ: sociální izolace a úzkost, ztráta sociálních dovedností, neschopnost projevat emoce, pasivně-závislý vztah v rodině, vývojově predisponující faktory
- Situace nyní: schopen i rozšířenější komunikace s druhými, méně izolace, tendence k vymanění se ze závislosti, vyšší self-efficacy
- Efekt komunity: prostor testovat kompetence, pocit propojení, uvědomování si nedostatků

ASOCIACE TRIGON

I přes rizika se
snažíme být
průvodci

edh
20
24
OSTRAVA

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SospED

ASSOCIAÇÃO
CHECK-IN
COOPERAÇÃO E DESENVOLVIMENTO

*il grande
carro*

Děkuji za pozornost

ASOCIACE TRIGON

Zdroje

- WHO Regional Office for Europe, European Commission . User Empowerment in Mental Health. Copenhagen: World Health Organization, 2010: 1–20
- Tambuyzer, E., & Van Audenhove, C. (2015). Is perceived patient involvement in mental health care associated with satisfaction and empowerment? [Online]. Health Expectations, 18(4), 516-526. <https://doi.org/10.1111/hex.12052>
- Llorente-Alonso, M., García-Ael, C. & Topa, G. A meta-analysis of psychological empowerment: Antecedents, organizational outcomes, and moderating variables. Curr Psychol 43, 1759–1784 (2024). <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04369-8>
- Leamy M, Bird V, Le Boutillier C, Williams J, Slade M. Conceptual framework for personal recovery in mental health: systematic review and narrative synthesis. Br J Psychiatry. 2011;199(6):445–52. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.110.083733>.

ASOCIACE TRIGON

Zdroje

- Lee, K.T., Lee, S.K., Lu, M.J. et al. Mediating effect of empowerment on the relationship between global function and personal recovery among community-dwelling patients with schizophrenia: a cross-sectional study. BMC Psychiatry 21, 241 (2021). <https://doi.org/10.1186/s12888-021-03239-6>
- National Empowerment Center. A working definition of empowerment. 2017. <https://power2u.org/a-working-definition-of-empowerment/> Accessed 14 April 2024.